

СПРАВА «ЛЕОНІДОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF LEONIDOV v. UKRAINE)

(заява № 2064/12)

Стислий виклад рішення від 22 вересня 2022 року

Заявник звернувся до управління Пенсійного фонду України з клопотанням про нарахування йому пенсії згідно з положеннями законодавства, застосовними до працівників освіти (спеціальна пенсія), оскільки він більше 25 років пропрацював на різних посадах в Маріупольському Індустріальному технікумі. Управління залишило без задоволення його клопотання, оскільки деякі з посад, які він обіймав, не підпадали під категорію «працівник освіти».

У листопаді 2007 року Жовтневий районний суд міста Маріуполя (далі – районний суд) задовольнив позов заявника про призначення йому спеціальної пенсії. Донецький апеляційний адміністративний суд залишив рішення районного суду без змін. Вищий адміністративний суд України (далі – ВАСУ) скасував вищезазначені рішення та направив справу заявника до суду першої інстанції на новий розгляд.

У серпні 2009 року районний суд міста Маріуполь задовольнив позов заявника. 4 березня 2010 року Донецький апеляційний адміністративний суд скасував це рішення, відхилив позов заявника вказавши, що йому слід звернутися до ВАСУ.

10 березня 2010 року вступили в дію законодавчі зміни відповідно до яких справи, пов'язані з виплатою пенсій, повинні розглядатися в межах цивільного судочинства, а апеляції з питань права мають розглядатися Верховним Судом України як судом касаційної інстанції.

16 квітня 2010 року ВАСУ відмовився розглядати скаргу заявника, оскільки заявник подав свою апеляцію після того, як закон набрав чинності.

У грудні 2010 року було прийнято новий закон, який визначив, що спори, пов'язані з виплатою пенсій, підпадають під юрисдикцію адміністративних судів і що апеляції з питань права мають розглядатися

ВАСУ як судом касаційної інстанції.

19 вересня 2011 року ВАСУ відмовився розглядати скаргу заявника з питань права, мотивуючи це тим, що 16 квітня 2010 року він уже відмовив у відкритті касаційного провадження.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 6, статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з відмовою у доступі до суду касаційної інстанції стосовно його позовів про право на пенсію та статтею 1 Протоколу першого до Конвенції на втручання в його право власності через відмову національних судів розглянути його позов по суті.

Розглянувши скаргу заявника, Європейський суд зазначив, що коли ВАСУ вдруге розглядав апеляцію заявника з питань права на рішення від 4 березня 2010 року, чинне на той час законодавство передбачало, що ВАСУ був компетентним розглядати касаційні скарги щодо пенсійного забезпечення. Однак ВАСУ відмовився розглядати скаргу заявника, посилаючись на своє попереднє рішення, яке ґрунтувалося на законодавстві, яке вже не було чинним. Європейський суд визнав, що рішення ВАСУ від 19 вересня 2011 року не було обґрунтовано належним чином та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Також, Європейський суд вказав, що немає необхідності розглядати ту саму скаргу за статтею 13 Конвенції та статтею 1 Протоколу першого до Конвенції у зв'язку з його висновками щодо пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує прийнятними скарги за пунктом 1 статті 6 і статтею

13 Конвенції;

2. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

3. Постановляє, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції;

4. Постановляє, що немає необхідності розглядати скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції;

5. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».